

Sygn. akt III RC 1271/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 maja 2016 r.

Sąd Rejonowy w. T. III Wydział Rodzinny i Nieletnich w składzie:

Przewodniczący SSR Zbigniew Wielkanowski

Protokolant st.sekr.sądowy Dorota Outtaleb

Po rozpoznaniu w dniu 25 kwietnia 2016 r. w. T..

przy udziale -

sprawy z powództwa: J. D.

przeciwko: M. D.

o: alimenty

1. powództwo oddała,
2. przyznać adw. A. P. ze Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego w. T.) wynagrodzenie w kwocie (...) zł (dwa tysiące dziewięćset pięćdziesiąt dwa złote) brutto zawierającej podatek VAT za udzieloną pomoc prawną powodowi J. D. z urzędu,
3. kosztami postępowania obciążyć Skarb Państwa – Sąd Rejonowy w. T..

Sygn. akt III RC 1271/14

UZASADNIENIE

W dniu 16 grudnia 2014r. powód J. D. złożył w tut. Sądzie pozew przeciwko byłej małżonce M. D. o zasądzenie na jego rzecz alimentów w kwocie (...) zł miesięcznie płatnych do 10-tego każdego miesiąca, poczynając od dnia złożenia pozwu.

W uzasadnieniu swojego stanowiska powód wskazał, że jest byłym mężem pozwanej. Wyrokiem Sądu Okręgowego w. T. z dnia 10 stycznia 2012r. sygn. akt (...) orzeczony został rozwód. Powód podkreślił, że jest w bardzo trudnej sytuacji materialnej, życiowej i zdrowotnej. Sytuacja ta uległa pogorszeniu w ostatnim okresie czasu.

Zaznaczył też, że z uwagi na swój stan zdrowia i związaną z tym konieczność zakupu leków oraz czynienia opłat pozostaje w niedostatku. Jego uposażenie emerytalne wynosi po potrąceniach komorniczych (...) zł brutto. Z tej kwoty musi opłacić rachunki związane ze swoim stanem zdrowia oraz dołożyć się do kosztów utrzymania miejsca gdzie teraz zamieszkuje. Nie ma stałego miejsca zamieszkania i pomieszkuje okresowo u różnych osób. W ostatnim okresie czasu zamieszkiwał na działkach w altance wraz z dwoma innymi osobami. Obecnie jego budżet jest obciążony również przez konieczność spłaty zadłużenia związanego z zaciągniętymi kredytami i zaległościami w ZUS i US. Zaległości powstały w związku z prowadzeniem przez powoda działalności gospodarczej – z uwagi na jego stan zdrowia oraz brak zaplecza do prowadzenia prac – wszystkie maszyny zostały po rozwodzie w firmie jego byłej żony. W związku z tym z kwoty emerytury pozostaje mu kwota (...) zł netto. Dodatkowo musi ponosić koszty zakupu niezbędnych mu co miesiąc leków w wysokości (...) zł miesięcznie. Jest osobą w starszym wieku, cierpi na szereg schorzeń takich jak: zaniki pamięci, demencję, nadciśnienie, cholesterol oraz inne powiązane z tym choroby. Z uwagi na kłopoty zdrowotne musi

się też leczyć farmakologicznie, czasami przebywa w szpitalach i potrzebuje opieki osoby trzeciej. Z powodu rosnących kosztów musiał zaciągnąć pożyczki u znajomych. Od czasu do czasu musi kupić sobie nowe rzeczy, środki czystości, jedzenie. W chwili obecnej aby sprostać finansowo kosztom życia potrzebna jest powodowi dodatkowo kwota (...) zł. Aby wynająć mieszkanie potrzebowalby około (...) zł. Musi też mieć jakąś kwotę na zakup jedzenia chociaż (...) zł miesięcznie, a także na zakupy środków czystości, ubrań oraz innej chemii. Powód wskazał, iż nie wie czym obecnie zajmuje się jego była żona. Wie tylko że w 2011r. zlikwidowała firmę. W chwili obecnej posiada znaczny majątek w postaci m.in. nieruchomości gruntowej w miejscowości L. o powierzchni (...) ha, dom jednorodzinny, piętrowy w Ł. z garażem, parkanem. Drugi dom jednorodzinny na działce o powierzchni (...) m⁽²⁾ przekazała darowizną na rzecz córki D. D. (1). Działka w T. przy ul. (...) o powierzchni około (...) m⁽²⁾ została przekazana darowizną córce Z. D.. Pozwana w 2011r. sprzedawała cały sprzęt, który służył do prowadzenia działalności gospodarczej. Powód nadmienił, że przez wiele lat pomagał finansowo pozwanej. Prowadził jej firmę, zrzekł się także na jej rzecz swojego majątku. Teraz kiedy ona ma dużo lepszą sytuację życiową nie poczuwa się do udzielenia mu żadnej pomocy.

W odpowiedzi na powyższe pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości.

W uzasadnieniu wskazała, iż wyrokiem z dnia 10 stycznia 2012r. wydanym w sprawie (...) Sąd Okręgowy w. T. rozwiązał małżeństwo stron przez rozwód z winy obu stron i podkreśliła, że powód już po rozwiązaniu małżeństwa stron wystąpił o zasądzenie na jego rzecz alimentów od pozwanej. Wyrokiem w sprawie III RC (...) Sąd Rejonowy oddalił powództwo. Od dnia wydania poprzedniego orzeczenia w przedmiocie roszczeń alimentacyjnych powoda sytuacja materialna, zdrowotna i życiowa pozwanej uległa dalszemu znacznemu pogorszeniu. Z uwagi na pogarszający się stan zdrowia, pozwana zmuszona była zlikwidować prowadzoną działalność gospodarczą, co miało miejsce z końcem marca 2013r. Najpierw pozwana pobierała świadczenie rehabilitacyjne, a obecnie jednym jej źródłem dochodu jest renta przyznana na mocy decyzji ZUS z dnia 16 grudnia 2014r. w wysokości (...) zł netto miesięcznie.

Pozwana wskazała też, że cierpi na zaawansowaną koksartrozę prawostronną stawu biodrowego, nasilenie dolegliwości biodra prawego, zespół (...), zespół choroby fibromialgię, zespół depr. Nadto obecnie posiada skierowanie na zabieg endoprotezoplastyki całkowitej biodra. Na lekarstwa oraz koszty leczenia przeznacza średnio około 300 zł miesięcznie. Zamieszkuje w domu jednorodzinnym w Ł.. Nieruchomość została nabyta jako niezabudowana działka gruntu, zaś środki na jej zakup i budowę domu pozwana uzyskała biorąc kredyt w walucie frank szwajcarski, który samodzielnie spłaca. Pozostała kwota kredytu do spłaty na dzień 13 stycznia 2015r. to (...) zł. Przy czym kwota ta znacznie wzrosła wobec uwolnienia kursu franka szwajcarskiego w dniu 15 stycznia 2015r. Pozwanej nie stać na utrzymanie tej nieruchomości i ponoszenie comiesięcznych rat kredytu, W związku z tym podejmuje intensywne starania aby ją sprzedać. Pozwana zaznaczyła też, że na jej utrzymaniu pozostaje córka stron Z. D., która studiuje na Politechnice (...). Pozwana jest zobowiązana pokryć stałe koszty utrzymania córki: czynsz najmu mieszkania wynajmowanego przez córkę wraz z drugą osobą w W., wydatki związane z nauką, zakupem żywności, odzieży, środków higieny, wydatki związane z dojazdami. Powód oprócz alimentów w wysokości (...) zł w żaden sposób nie pomaga córce. Pozwanej kończą się oszczędności, które poczyniła prowadząc działalność gospodarczą. Z uwagi na bardzo zły stan zdrowia nie ma obecnie żadnych możliwości zarobkowych. Pozwana zaprzecza aby darowała córce D. dom jednorodzinny. Ponadto podkreśliła, że ewentualne darowizny czynione przez orzeczeniem rozwodu stron i ponad 3 lata temu nie mają dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy żadnego znaczenia. Pozwana wskazała, że w 2010r., gdy strony faktycznie się rozstawały, powód posiadał znaczny majątek w postaci samochodu osobowego marki H. (...) oraz oszczędności na kilku kontach bankowych w łącznej kwocie ponad (...) zł. Mimo orzeczonej niezdolności do pracy od 1999r. przez wiele lat osiągał dochód, w 2010r. założył własną działalność gospodarczą. Zdaniem pozwanej nie można uznać powoda za osobę pozostającą w niedostatku.

Sąd ustalił co następuje:

Małżeństwo J. D. i M. D. zostało rozwiązane na mocy wyroku Sądu Okręgowego w. T. z dnia 10 stycznia 2012 r., w sprawie (...), przez rozwód z winy obu stron. W uzasadnieniu wyroku Sąd Okręgowy wskazał, iż obie strony przyczyniły się do rozkładu pożycia. Wina J. D. polegała na tym, że dopuścił się on zdrady małżeńskiej wobec M. D., nadużywał alkoholu i wywoływał awantury, w trakcie których znęcał się nad byłą żoną. Wina M. D. polegała natomiast na

lekceważącym traktowaniu byłego męża oraz pozbawieniu go dostępu do firmy, którą sam założył i przekazał byłej żonie w umowie o podziale majątku wspólnego.

/dowód: akta (...): wyrok z uzasadnieniem – k. 9-17/

Przed zawarciem związku małżeńskiego z pozwaną, majątek powoda szacowano na kwotę ok. (...) zł. W trakcie trwania małżeństwa, w dniu 3 kwietnia 2003 r. strony zawarły przed notariuszem umowę majątkową małżeńską i o podział majątku dorobkowego. Na podstawie ww. umowy, pozwanej przypadły należące dotąd do majątku wspólnego stron: spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu położonego przy ul. (...), wkład budowlany o wartości (...) zł oraz przedsiębiorstwo pod firmą (...) z siedzibą w T. o wartości (...) zł. W 2010 r. powód J. D. próbował podważyć ww. umowę w postępowaniu sądowym przed Sądem Okręgowym w T., sygn. akt (...), wskazując, iż została ona zawarta wbrew jego woli i nie był świadomy skutków jej zawarcia. Sąd oddalił jednakże powództwo J. D.. Majątek, który przypadł pozwanej po rozwodzie szacowano na kwotę ok. (...) zł.

/dowód: umowa majątkowa i o podział majątku- k. 9-13 akta (...) Sądu

Okręgowego w T.,

k. 18-22, 86-91 akt III RC (...) Sądu Rejonowego w T./

Orzeczeniem Obwodowej Komisji Lekarskiej ds. Inwalidztwa i Zatrudnienia z dnia (...) marca 1997 r. zaliczono powoda do II grupy inwalidzkiej i przyznano mu rentę. Powód bowiem od 1996 r. cierpi na zaburzenia psychiczne, naciśnienie, nerwicę, depresję. Orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS z dnia 2 marca 1999 r., poczynawszy od tego dnia, uznano powoda za trwale i całkowicie niezdolnego do pracy, albowiem powód zaczął miewać zaburzenia zdolności uwagi, orientacji w terenie i kłopoty z pamięcią. Z tego powodu musi przyjmować kosztowne leki oraz prowadzić konsultacje lekarskie z psychologiem i psychiatrą. W 2011 r. przebywał w Wojewódzkim Ośrodku (...) z diagnozą reakcji depresyjnej przedłużonej. W 2012 r. uległ wypadkowi samochodowemu pod A..

Jednocześnie jednak, do 1997 r. prowadził własną działalność gospodarczą w zakresie świadczenia usług blacharskich, lakierniczych i kamieniarskich pod firmą Przedsiębiorstwo Usługowo Handlowe (...). Natomiast po 1997 r. prowadził wspólnie z pozwaną działalność gospodarczą pod firmą Przedsiębiorstwo Usługowo Produkcyjno Handlowe (...), której przedmiotem były m.in. usługi transportowe, zbieranie odpadów, demontaż wyrobów używanych, rozbiórka budynków, sprzedaż detaliczna. Po zawarciu umowy majątkowej przedmiotowa działalność weszła w skład majątku odrębnego pozwanej, a powód do 2010 r. pomagał pozwanej w jej prowadzeniu, tj. zawierał w jej imieniu umowy, reprezentował ją, załatwiał sprawy związane z przeglądami technicznymi samochodów, był pełnomocnikiem do rachunku bankowego jej przedsiębiorstwa, za co otrzymywał od pozwanej wynagrodzenie.

W 2010 r. powód posiadał rachunki bankowe m.in. w Banku (...) S.A., Banku (...) S.A., Banku (...) S.A. (...) Banku S.A. z których w różnym okresie czasu wypłacił środki pieniężne w różnej wysokości. I tak np.: z konta w Banku (...) S.A. w listopadzie 2010 r. wypłacił kwotę ok. (...) zł, w grudniu 2010r. – ok. (...) zł; z konta w Banku (...) S.A. w 2010 r. – wypłacił łącznie ok. (...).

Ww. środki pieniężne, a także kredyt zaciągnięty na kwotę ok. (...) zł, zostały w 2010 r. przeznaczone przez powoda na założenie i prowadzenie jego nowej działalności gospodarczej pod firmą Przedsiębiorstwo Usługowo Handlowe (...) w T. przy ul. (...), po tym, jak zaprzestał współpracy z pozwaną w prowadzonej przez nią firmie. Powód kupił wówczas sprzęt, maszyny budowlane za kwotę ok. (...) zł.

Dochody uzyskane z działalności gospodarczej wystarczały powodowi na finansowanie nie tylko jego koniecznych i usprawiedliwionych potrzeb, ale również na inne wydatki, takie jak zakup alkoholu, uczestnictwo w imprezach.

Powód płacił wówczas alimenty na rzecz córki Z. D. w kwocie (...) zł miesięcznie ustalone na mocy ugody z dnia 9 lutego 2004r. w sprawie (...)

Do 2011 r. był właścicielem samochodu H. (...) o wartości (...) zł brutto, który stanowił środek trwały należący do przedsiębiorstwa powoda. Samochód został sprzedany w maju 2011 r. za kwotę (...) zł. Pieniądze ze sprzedaży powód przeznaczył na prowadzenie działalności gospodarczej i spłatę zadłużenia z tytułu zawartej umowy leasingu.

Po rozwodzie powód wyprowadził się z domu zajmowanego wspólnie z pozwaną.

Wyrokiem z dnia 28 października 2013r. w sprawie RC (...) Sąd Rejonowy w. T. oddalił powództwo J. D. przeciwko M. D. o alimenty. Wcześniej w sprawie (...) z powództwa powoda przeciwko M. D. o alimenty, Sąd postanowieniem z dnia 27 lutego 2013r. umorzył postępowanie, gdyż powód cofnął pozew.

Powód J. D. ma obecnie (...) lata. Z wykształcenia jest (...). Jest na emeryturze, która wynosi ok. (...) zł netto. Otrzymywane świadczenie emerytalne, po potrąceniach, wynosi (...) zł netto miesięcznie.

Wyrokiem tutejszego Sądu z dnia 19 sierpnia 2013 r., sygn. akt (...), w miejsce alimentów ustalonych na rzecz córki Z. w kwocie po (...) zł miesięcznie, orzeczonych na mocy ugody z dnia 9 lutego 2004r. w sprawie (...), orzeczono alimenty w kwocie (...) zł miesięcznie.

Natomiast wyrokiem Sądu Rejonowego w. T. z dnia 29 lutego 2016r. ustalono, że obowiązek alimentacyjny powoda wobec córki Z. wygasł z dniem 1 marca 2016r.

Komornik Sądowy prowadzi przeciwko powodowi egzekucję. Powód ma liczne zadłużenia w związku z zakończeniem prowadzenia działalności gospodarczej. Łączne zadłużenie powoda wynosi ok. (...) zł.

Powód obecnie mieszka w T. przy ul. (...) w T. w wynajętym mieszkaniu. Pokój ma ok. (...) m². Powód ma dostęp do kuchni i łazienki. Otrzymał wypowiedzenie umowy najmu, gdyż ma zaległości w opłatach. Powód często się tuła, mieszka na działkach, u rodziny, czy znajomych. Pożycza pieniądze. Rodzina i koledzy mu pomagają.

Miesięczne wydatki na utrzymanie powoda obejmują m.in. czynsz najmu – 900 zł, leki – 800 zł, wyżywienie – 600 zł. Powód miesięczny koszt swego utrzymania ocenia na kwotę ok. (...) zł.

Powód choruje. Nadal leczy się u psychiatry, ma nadciśnienie, a w ostatnim okresie, tj. od lutego 2015r. leczy się też onkologicznie (bierze chemię). Czeką go operacja.

Powód nie ma żadnych nieruchomości.

/okoliczności bezsporne oraz

dowód: przesłuchanie powoda – k. 193-194 akt,

zeznania B. R. – k. 168-168v akt,

zeznania świadka B. D. – k. 168v -169 akt,

zeznania świadka H. K. – k. 169 akt,

zeznania świadka R. S. – k. 169-169 v akt,

dokumentacja medyczna – k. 6-7, 9-50 akt,

zaświadczenie z ZUS – k. 8 akt,

dokumentacja dot. egzekucji zaległości – k. 51-57 akt,

akta (...) Sądu Okręgowego w. T.: ugoda alimentacyjna k. 48-49,

dokumentacja medyczna k. 75- 78, 83, PIT-36 powoda k. 88-92, rachunki za leki k. 93-94, pisma banków k. 201-202, 375, 390, dokumenty bankowe k. 87, 203-249, 396-323 ,

akta RC (...) Sądu Rejonowego w. T.: zestawienie operacji bankowych k. 119-121, 123-124/

Obecnie M. D. ma (...) lat. Z wykształcenia jest (...).

Od 1997 r. do 31 marca 2013 r. prowadziła własną działalność gospodarczą pod firmą Przedsiębiorstwo Usługowo Produkcyjno Handlowe (...).

Od 31 marca 2013 r. zaprzestała prowadzenia swojej działalności gospodarczej, albowiem od (...) marca 2013 r. przebywała na zwolnieniu chorobowym, gdyż podupała na zdrowiu. Pozwana cierpiała na zwyrodnienie stawów biodrowych i kolanowych. W styczniu 2013 r. przeszła operację nadgarstka, za co zmuszona była zapłacić kwotę 1800 zł. Każda konsultacja ortopedyczna kosztowała ok. 150 zł – 170 zł. W okresie od 3 marca 2013 r. do 1 sierpnia 2013 r. pobierała zasiłek chorobowy w łącznej kwocie (...) zł netto. Obecnie jest na rencie czasowej. Renta wynosi (...) zł miesięcznie. Renta została przyznana decyzją ZUS z dnia 16 grudnia 2014r.

Powodem zakończenia przez pozwaną prowadzenia działalności gospodarczej był pogarszający się jej stan zdrowia oraz fakt, iż w ostatnich latach działalność ta osiągała coraz gorsze wyniki. W 2012 r. łączny roczny dochód wyniósł (...) zł. W związku z tym pozwana wyprzedala środki trwałe swojej firmy. Ze sprzedaży uzyskiwała kwotę ok. (...) zł, którą przeznacza na bieżące potrzeby córki Z. D., swoje i spłatę kredytu hipotecznego.

Pozwana była właścicielem nieruchomości położonej w Ł. przy ul. (...), KW nr (...), którą kupiła za pieniądze uzyskane z tytułu zawarcia umowy majątkowej małżeńskiej i z kredytu bankowego udzielonego przez (...) Bank S.A. Na nieruchomości tej w 2007 r. posadowiła 6-cio pokojowy dom o pow. (...) m2. W 2006 r. nabyła nieruchomość w T. przy ul. (...), KW nr (...), którą w 2009 r. przekazała na własność córce Z. D.. Prócz tego, w 2009 r. darowała także jedną z działek budowlanych córce D. Z.. Dom w Ł. wraz z działką, wystawiła na sprzedaż za cenę (...) zł. Dom został sprzedany w kwietniu 2015r. za (...) zł. Dom obciążony był hipoteką. Z pieniędzy za sprzedaż domu, pozwana spłaciła kredyt frankowy w przeliczeniu (...) zł. Kupiła swoje mieszkanie za (...) zł. Za (...) (...) zł kupiła mieszkanie córce Z.. Pozwana w lutym 2016r. przekazała córce pieniądze na mieszkanie. Akty notarialne kosztowały (...) zł Pozwana musiała zapłacić (...) zł. odstępnego od odstąpienia poprzedniej umowy dewolperskiej. Po sprzedaży domu, koszt wynajmu mieszkania wyniósł (...) zł. Z kwoty ze sprzedaży domu pozostało pozwanej ok. (...) zł. Kwotę tę w większości, tj. ok. (...) zł przeznaczyła na zakup wyposażenia mieszkania, a także na utrzymanie córki Z. na studiach w W. – (...)zł miesięcznie.

Pozwana jest właścicielem działki - gruntu w L. o powierzchni (...) ha, odłączonej z KW nr (...), którą nabyła w 2000 r. ze środków stanowiących jej majątek osobisty.

Pozwana nadal choruje m.in. leczy się na depresję. Na leki wydaje ok. 100-150 zł miesięcznie. Na wyżywienie wydaje ok. 700 zł. W ostatnim okresie finansowo pomaga jej starsza córka.

/dowód: przesłuchanie pozwanej –k. 193-195 akt,

zeznania świadka Z. D. – k. 187-188 akt,

wypis z działalności gospodarczej – k. 81 akt,

karta wizyty lekarskiej – k. 82 akt,

decyzja ZUS – k. 83- akt,

rachunki dot. wydatków za leczenie – k. 84-85 akt,

opinia banku – k. 86-87 akt,

zaświadczenie z banku – k. 127-128 akt,

oświadczenie z banku – k. 118 akt,

akty notarialne – k. 129-139v, 172- 184 akt,

akta RC (...) Sądu Rejonowego w. T.: k. 65-69, 70, 77, 197,

akta (...) Sądu Okręgowego w. T.: k. 50-51, 59/

Sąd w a ż y ł c o n a s t ę p u j e

Przedstawiony stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty złożone przez strony i nadesłane do akt sprawy, przesłuchanie stron, zeznania świadków oraz akta sprawy rozwodowej (...) i akta spraw alimentacyjnych (...) i (...) (...).

Na mocy z art. 230 kpc uznano za bezsporne okoliczności faktyczne przytoczone w pozwie, w innych pismach procesowych oraz w ramach informacyjnego wysłuchania, którym strona przeciwna nie zaprzeczyła, gdyż nie budziły wątpliwości co do zgodności z prawdziwym stanem rzeczy i znalazły potwierdzenie w pozostałym materiale procesowym zgromadzonym w sprawie.

Sąd dał wiarę zeznaniom przesłuchanych w sprawie świadków, gdyż były spójne, logiczne i nie zawierały sprzeczności.

Również zeznania pozwanej uznano za wiarygodne, gdyż były spójne, logiczne i znalazły potwierdzenie, w odpowiednim zakresie, w stosownych dokumentach urzędowych i prywatnych, których domniemanie autentyczności wynikające z art. 245 kodeksu postępowania cywilnego – a w odniesieniu do dokumentów urzędowych również zgodności z prawdą tego, co zostało w nich zaświadczone, wynikające z art. 244 kpc – nie zostały podważone.

Odmówiono wiarygodności zeznaniom powoda J. D. w tej ich części, w której wskazał, iż otrzymywane z tytułu emerytury środki pieniężne nie starczą na sfinansowanie usprawiedliwionych potrzeb powoda i jest on w niedostatku. Nie znalazło to potwierdzenia w zebranych w sprawie materiale dowodowym, z którego wynika, że wprawdzie sytuacja materialna powoda jest trudna, jednakże nie jest ona zdaniem Sądu aż tak drastyczna, jak próbował ją przedstawić powód.

W ocenie Sądu, powództwo zasługuje na oddalenie.

Zgodnie z art. 60 § 1 k.r.o., małżonek rozwiedziony, który nie został uznany za wyłącznie winnego rozkładu pożycia i który znajduje się w niedostatku, może żądać od drugiego małżonka rozwiedzonego dostarczania środków utrzymania w zakresie odpowiadającym usprawiedliwionym potrzebom uprawnionego oraz możliwościom zarobkowym i majątkowym zobowiązanego. W myśl art. 60 § 3 k.r.o., ww. obowiązek dostarczania środków utrzymania małżonkowi rozwiedzionemu wygasa z upływem pięciu lat od orzeczenia rozwodu, chyba że ze względu na wyjątkowe okoliczności sąd, na żądanie uprawnionego, przedłuży wymieniony termin pięcioletni.

Na podstawie art. 61 k.r.o. do obowiązku dostarczania środków utrzymania przez jednego z małżonków rozwiedzionych drugiemu stosuje się odpowiednio przepisy o obowiązku alimentacyjnym między krewnymi.

W myśl art. 130 k.r.o., obowiązek jednego małżonka do dostarczania środków utrzymania drugiemu małżonkowi po rozwiązaniu lub unieważnieniu małżeństwa albo po orzeczeniu separacji wyprzedza obowiązek alimentacyjny krewnych tego małżonka.

Artykuł 60 § 1 k.r.o. reguluje istnienie i zakres obowiązku alimentacyjnego między byłymi małżonkami po orzeczeniu rozwodu, w sytuacji gdy oboje małżonkowie zostali uznani za winnych rozkładu pożycia małżeńskiego. Przy winie podzielonej małżonków wysokość przyznanego świadczenia alimentacyjnego uzależniona jest jednak od spełnienia łącznie przesłanek: 1) od popadnięcia przez dochodzącego alimentów w niedostatek, 2) od istnienia usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego, 3) od istnienia po stronie zobowiązanego możliwości zarobkowych i majątkowych pozwalających mu na płacenie alimentów, 4) od braku wyłącznej winy rozkładu pożycia po stronie małżonka uprawnionego [Uzasadnienie wyroku SN z dnia 11 lutego 1997 r., II CKN (...)/96, LEX nr 512977]. W tym wypadku nie obowiązuje już zasada równej stopy życiowej - uwzględnia się jedynie potrzeby małżonka, a nie rodziny. Jednocześnie jednak obowiązek alimentacyjny między byłymi małżonkami podlega ocenie co do zgodności z zasadami współżycia społecznego (art. 5 k.c.).

I tak: pojęcie „niedostatku” z art. 60 § 1 k.r.o., według poglądów orzecznictwa, oznacza tak brak jakichkolwiek środków utrzymania, jak i sytuację, kiedy uzyskane środki nie wystarczają na pełne zaspokojenie usprawiedliwionych potrzeb. Nie jest w niedostatku ten, kto uzyskuje dochody wystarczające na koszty utrzymania, choć nie pochodzą one z pracy (np. przychody z ulokowanych w banku dużych oszczędności) [zob. orzeczenie SN z dnia 29 września 1958 r., 2 Cr 817/(...), OSPiKA 1959, z. 11, poz. 294; uchwała SN z dnia 16 grudnia 1987 r., III CZP 91/86, LEX nr 3342; wyrok SN z dnia 5 lipca 2000 r., I CKN 226/00, LEX nr 51343; wyrok SN z dnia 19 maja 1975 r., III CRN 55/75, LEX nr 193]. Jednocześnie jednak podkreśla się, że „małżonek domagający się alimentów winien w pełni wykorzystać wszystkie możliwości w celu uzyskania dochodów niezbędnych do zaspokojenia usprawiedliwionych własnych potrzeb” [wyrok SA w Poznaniu z dnia 10 lutego 2004 r., I ACa 1422/03, LEX nr 143459]. Przesłanka niedostatku nie pozostaje w związku przyczynowo-skutkowym z rozwodem. W tym sensie, roszczenie alimentacyjne z art. 60 § 2 k.r.o. ma charakter uprzywilejowany charakter w odróżnieniu od roszczenia z art. 60 § 1 k.r.o.

Z kolei, „usprawiedliwione potrzeby”, zdaniem Sądu Najwyższego, to takie, których zaspokojenie zapewni uprawnionemu normalne warunki bytowania, odpowiednie do jego stanu zdrowia i wieku, przy czym jeżeli uprawniony jest chory, to do potrzeb, o których mowa w art. 60 § 1 k.r.o., należą także lekarstwa [wyrok SN z dnia 7 września 2000 r., I CKN 872/00, LEX nr 530682; wyrok SN z dnia 19 maja 1975 r., III CRN 55/75, LEX nr 1935].

Dalej, jak wskazano, Sąd, zasądzając alimenty, powinien również uwzględnić możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego. Dla oceny niedostatku konieczne jest bowiem porównanie sytuacji materialnej byłych małżonków. Uwzględnienie możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego oznacza, że sąd może nie uwzględnić powództwa pomimo niedostatku uprawnionego, jeżeli np. zobowiązany jest inwalidą pierwszej grupy, który ponadto płaci alimenty na rzecz dzieci [por. wyrok SN z dnia 5 lipca 2000 r., I CKN 226/00, LEX nr 51343].

Stosownie do stanowiska Sądu Najwyższego wyrażonego w uchwale z dnia 9.11.1994r., sygn. akt IIICZP 138/94, podstawą obliczenia wysokości alimentów jest dochód netto (a nie brutto) zobowiązanego [OSNC Nr 3/1995, poz.43, glosy aprobujące T. S. OSP Nr 9/1995, poz.194, oraz Z. K. „Monitor Prawniczy” Nr (...), str.11].

Zdaniem Sądu, sytuacja życiowa (tj. społeczna, zdrowotna, wiekowa) oraz materialna powoda jest wprawdzie trudna, powód bowiem jest osobą chorą o niewysokich dochodach, ma orzeczoną trwałą i całkowitą niezdolność do pracy, jednakże, w ocenie Sądu, względem sytuacji pozwanej, nie jest aż tak drastyczna i nie popadł on w ostatnim czasie w niedostatek.

Obecna sytuacja materialna powoda jest trudna od dłuższego czasu. Trudność ta nie jest jednakże podyktowana faktem samego rozwodu. Wprawdzie zakończył on działalność gospodarczą, która przynosiła mu pewne dochody i aktualnie otrzymuje jedynie emeryturę, jednocześnie jednak zarówno obecnie, jak i w czasie orzekania rozwodu, nie był i nie jest on właścicielem nieruchomości, ani żadnej wartościowej ruchomości, miał i ma nadal liczne zadłużenia, które zobowiązany jest regulować, zaś Komornik Sądowy nadal ściąga należności na rzecz wierzycieli. Nadto, już od 1999 r. powód legitymuje się orzeczeniem o całkowitej niezdolności do pracy i otrzymywał z tego tytułu rentę, mimo tego jednak do 2012 r. podejmował działalność zarobkową i osiągał dochody. Nie bez znaczenia pozostaje także kwestia „wątpliwej straty majątkowej” towarzyszącej zakończeniu przez powoda w 2012 r. działalności gospodarczej. Tym

samym, powód znalazł się w trudnej dla siebie sytuacji bez względu na fakt rozwodu i sytuacja ta utrzymuje się na stałym złym poziomie od długiego czasu. Nie uległa ona zmianie na gorsze w ostatnim czasie.

Dalej, uznać należy, iż sytuacja życiowa powoda nie tylko nie uległa znacznej zmianie w porównaniu do jego sytuacji życiowej sprzed kilku lat, ale również w porównaniu z sytuacją życiową pozwanej. Nie można powiedzieć, że względem sytuacji życiowej pozwanej powód w ostatnim czasie popadł w niedostatek. Z przedstawionego powyżej stanu faktycznego jasno bowiem wynika, iż aktualnie pozwana także znajduje się w trudnym położeniu finansowym i życiowym. Jej dochód stanowi obecnie renta. Majątek jaki posiada to działka oraz kupione mieszkanie, w którym obecnie zamieszkuje i pozostała kwota ze sprzedaży domu, z której to pozwana opłaca studia córki Z.. Pozwana ma również kłopoty zdrowotne. W obecnej sytuacji pozwana nie jest w stanie płacić na rzecz powoda alimentów w kwocie po (...) zł miesięcznie. W chwili orzekania o rozwodzie prowadziła dobrze prosperującą firmę, osiągała z jej prowadzenia dochody, obecnie natomiast jest osobą schorowaną, część swoich dochodów, przeznacza na leczenie. Zasadzenie alimentów w żądanej przez powoda kwocie pozbawiłoby ją jakichkolwiek środków do życia, zwłaszcza ze względu na fakt, iż posiadane przez pozwaną oszczędności pochodzące ze sprzedaży domu przeznacza nie tylko na własne potrzeby, ale także na utrzymanie córki Z., na którą pozwany nigdy niełożył dobrowolnie alimentów.

Powód wskazał, iż miesięczne wydatki na jego utrzymanie są duże i szacunkowo wynoszą (...) zł. Obejmują m.in. lekarstwa – 800 zł, opłatę za mieszkanie – 900 zł, wyżywienie – 600 zł. W ocenie Sądu wskazany miesięczny koszt utrzymania powoda jest nieco zawyżony. Pozwany nie wykazał, że faktycznie koszt jego usprawiedliwionych potrzeb wynosi (...) zł.

Wprawdzie podkreśla, że jego budżet domowy obciążony jest również koniecznością spłat zadłużenia wobec ZUS i US, które powstało w związku z prowadzeniem przez niego działalności gospodarczej. Skutki te nie mają jednak, w ocenie Sądu, jakiegokolwiek związku z rozwodem, spowodowane zostały innymi przyczynami i jako takie nie mogą stanowić przesłanki do ustalenia obowiązku alimentacyjnego.

W ocenie Sądu, powód żądając zasądzenia alimentów powinien był także rozważyć, co w rzeczywistości stanowi jego usprawiedliwione potrzeby, które należy koniecznie zaspokoić i bez zaspokojenia których nie może on normalnie funkcjonować. Zdaniem Sądu, powód nie wykazał należyście, jakie są jego usprawiedliwione potrzeby, nie przedstawił bowiem żadnych rachunków, czy faktur, z których wynikałyby kwoty rzeczywiście przeznaczone przez powoda na zakup żywności, leków, regulowanie opłat mieszkaniowych, na które to żądana kwota (...) zł, poza otrzymywaną przez powoda emeryturą, miałyby być przeznaczana. W ocenie Sądu, żądana kwota (...) zł z całą pewnością przekracza zakres koniecznych, usprawiedliwionych i podstawowych potrzeb powoda pobierającego emeryturę.

Uznać należy, iż powód jest wprawdzie w trudnej sytuacji materialnej i życiowej, ale nie sposób jest przyjąć, iż w ostatnim czasie znalazł się on w stosunku do sytuacji pozwanej w niedostatku, który to usprawiedliwiłby jego roszczenie alimentacyjne. Pozwana bowiem także znajduje się w porównywalnej, sytuacji majątkowej i życiowej. Tym samym, nie sposób przyjąć istnienia obowiązku alimentacyjnego w tej sytuacji, gdyż poziom życia obojga rozwiedzionych małżonków jest w zasadzie zbliżony. Sąd w tym miejscu w pełni podziela przyjęty w orzecznictwie pogląd, iż obowiązek alimentacyjny zobowiązanego jest uzależniony nie tylko od usprawiedliwionych potrzeb rozwiedzonego małżonka, możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego, ale także od usprawiedliwionych potrzeb samego zobowiązanego. W przeciwnym wypadku uprawniony do alimentacji rozwiedziony małżonek byłby w sytuacji uprzywilejowanej w stosunku do drugiego z tych rozwiedzionych małżonków, co niewątpliwie godziłoby w zasady współżycia społecznego (art. 5 kc) [wyrok SN, IV CKN 1222/00, 2000.05.16, LEX nr 1219841; Uchwała Pełnego Składu Izby Cywilnej I Administracyjnej SN z dnia 16 grudnia 1987 r. w sprawie wytycznych w zakresie wykładni prawa i praktyki sądowej w sprawach o alimenty, M.P. z dnia (...) lutego 1988 r.; uzasadnienie wyroku SA w Katowicach z dnia 11 marca 2010 r., I ACa 11/10, LEX nr 1120343].

Reasumując – jeszcze raz podkreślić należy, że z zebranego w sprawie materiału dowodowego nie wynika, iż rozwód pociągnął za sobą istotne pogorszenie sytuacji materialnej powoda oraz, że możliwości zarobkowe i majątkowe pozwanej rzeczywiście pozwalają na płacenie na jego rzecz alimentów.

Nie ulega wątpliwości, że powód jest osobą schorowaną i w związku z tym ponosi koszty leczenia, jednakże już wcześniej chorował, tj. zanim Sąd orzekł rozwiązanie jego związku małżeńskiego z pozwaną, o czym świadczy złożona do akt sprawy dokumentacja lekarska. Wprawdzie obecnie leczy się onkologicznie, ale nic nie wskazuje, że doszło do znacznego pogorszenia stanu jego zdrowia. Nic też nie wskazuje, że powód nie może zaspokoić swoich usprawiedliwionych potrzeb. Wskazać należy, iż powód posiada stały miesięczny dochód w postaci emerytury w kwocie (...) zł brutto miesięcznie.

Obowiązek alimentacyjny powoda wobec córki Z. mocą wyroku Sądu Rejonowego w. T. z dnia 29 lutego 2016r. wygasł z dniem 1 marca 2016r.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że pozwana od 2013r. nie prowadzi już działalności gospodarczej, obecnie jej źródłem utrzymania jest renta w kwocie (...) zł. Też choruje i w związku z tym, tak samo jak powód, ponosi koszty leczenia.

Mając powyższe na uwadze, Sąd oddalił powództwo o zasądzenie alimentów, o czym orzeczono w punkcie I sentencji wyroku.

W punkcie 2. wyroku Sąd przyznał adw. A. P. ze Skarbu Państwa wynagrodzenie w kwocie (...) zł tytułem udzielonej pomocy prawnej powodowi z urzędu, mając na uwadze § 7 pkt 11 w zw. z §6 i 19 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 202r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.